

harde Lov til, og hvor det tillige er hensynligt, at hvad der saaledes i Henseende til Universitetets Virksomhedsform er kommet til os fra Fortiden, ikke nu længere er ganske tilsvarende, imedens man dog ikke ganske seer, paa hvad Maade der skal kunne tilveiebringes en Forandring i de saaledes overleverede Former. Naar man overhovedet siger, at Universitetet for meget er blevet en Examinationsforberedelsesanstalt, en Skole, og at det mere skulde være et frit videnskabeligt Institut, er jeg bange for, at en streng Undersøgelse maaskee vilde føre til en Erkendelse af, at man har villet bringe for Meget af Videnskaben ind i den nødvendige Examinationsundervisning, i den nødvendige Forberedelses-skole for Embedsmænd; naar man fremdeles siger, at Universitetet ved at være en saadan Examinations-skole, en Embedsmænds-skole, nødes til at sørge for, at alle Poster udfyldes, der ere nødvendige for Examinationsne, saa maa man allerførst opkaste det Spørgsmaal, om en Skole for vorde Embedsmænd dog ikke i alle Tilfælde vil være nødvendig, og om der dog ikke i ethvert Tilfælde maa sørges for deres nødvendige Undervisning, før man tænker paa at opnaae noget Mere. Har man derhos ikke engang Kræfter nok til at sørge for Skolen, saa vil man sandsynligviis endnu mindre have Kræfter til at sørge for Udviklingen af det frie videnskabelige Liv. Der er endvidere en Ting, som overhovedet ikke maa glemmes, og det er, at for Skolen kan man foreskrive Regler, og den kan man kontrollere; men den frie videnskabelige Udvikling og dens aandelige Fremme kan man ikke ordne ved Lov; med Hensyn til de Midler, man vil anvende dertil, maa man derfor ikke kræve altså strengt Regnskab, og der maa man være noget generøs; thi der kan der ikke udøves nogen Control. Skoler og Undervisningsanstalter kunne derimod, som sagt, strengt kontrolleres; hvad der ogsaa er nødvendigt. Jeg vil ingenlunde hermed sige, at Universitetet blot skal være en Skole, tværtimod vil jeg have, at det skal være Mere, men jeg vil gjøre opmærksom paa, at enhver Undersøgelse af Universitetets hele Ordning nødvendigen maa føre os ind paa at klare Forholdet imellem disse to Ting: en Skole eller Undervisningsanstalt

for dem, der ved Skolen vilde danne sig til en bestemt Virksomhed, det være sig som Embedsmand eller Ikte-Embedsmand, og en friere Anstalt, hvorved et vist Antal Mænd efter bedste Evne søge at fremme og udvikle Videnskabelighed. Opgaven vilde altsaa her være saavidt muligt at drage Grændsen for at see, hvad man kan kontrollere, og hvad man ikke kan kontrollere. Men jeg troer tillige, at man skuffer sig ved ikke at gjøre sig det klart, at Universitetet i alle Tilfælde ikke længere kan spille hele den Rolle og indtage hele den Plads, som det tidligere indtog.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet: For saavidt den ærede 6te Landskingsmand for 6te Kreds (Ploug) omtalte Theatret, kan jeg ikke sige Andet, end at det var mig tilfredsstillende, at høre ham udtale den Mening, at Theatret altid burde bibeholdes som Statsinstitution, og høre ham ytre Haab om, at det maatte kunne hævede den Stilling, som han stærkt fremhævede, at det altid burde hævede. I saa Henseende er jeg aldeles enig med ham; men i, hvad han derefter ytrede, maa jeg derimod beklage, at jeg ikke kan følge ham. Først maa jeg modsigge, at det Tilskud, som Statskassen nu udreder til Theatret, skulde være for stort. Den ærede Landskingsmand ansetter uden videre Tilskuddet til 65,000 Rb., og det er ogsaa for saavidt fuldstændig rigtig; men han glemmer dog, at de 15,000 Rb. ere en Consequents af en Lønningsslov, som blev givet ogsaa for Theatrets Embedsmænds Vedkommende, og hvorefter de ere berettigede til at faae dette Tillæg, saa at, hvis man udsatte disse 15,000 Rb. paa Finantsloven, vilde Tilskuddet derved ligesvem blive nedsat til 35,000 Rb., idet de 15,000 Rb., som Personalet skal have, da maatte udredes af de bevilgede 50,000 Rb.; naar man altsaa seer Sagen paa rette Maade, er der i Virkeligheden kun Tale om et Tilskud af Statskassen paa 50,000 Rb. Dernæst gjorde det ærede Medlem opmærksom paa, at der kunde stee Indskrænkninger ved Theatret, og navnlig Indskrænkninger i Udgifterne. Jeg kan heller ikke sige Andet, end at jeg har det Haab, at det er muligt; men jeg har hadt for kort Tid